

ABHAJADÁTTA
Životy osmdesáti čtyř
mahásiddhů

Volvox Globator

Abhajadátta

**ŽIVOTY OSMDESÁTI
ČTYŘ MAHÁSIDDHŮ**

Grub Thob brgyad cu rtsa bzhi'i lo rgyus

གུབ་ཐོབ་བརྟམ་ཅུ་ལྔ་བཞི་འཁོར་སྤྱུ་ལ།

Přeložil A. Navrátil 2010

Abhjadátta
ŽIVOTY OSMDESÁTI ČTYŘ MAHÁSIDDHŮ
Grub Thob brgyad cu rtsa bzhi'i lo rgyus

přeložil A. Navrátil

Translation © A. Navrátil 2010

ISBN 978-80-7207-925-4

Z tibetského originálu vydaného v Novém Dillí v roce 1973

přeložil A. Navrátil

Redakce Kamil Ryšavý

Obálka Jakub Troják

VOLVOX GLOBATOR

Štítného 17, 130 00 Praha 3

www.volvox.cz

jako svou 1010. publikaci

Sazba Tomáš Hromádka

Epub připravil - PureHTML.cz

Název knihy v tibetštině Miloslav Krátký

Vydání první

Praha 2013

Adresa knihkupectví VOLVOX GLOBATOR

Štítného 16, 130 00 Praha 3 – Žižkov

Předmluva

Abhajadátův soubor životopisů mistrů, kteří dosáhli uskutečnění, neboli mahásiddhů je jedinečnou památkou na zlatý věk tantrického buddhismu v Indii. Jsou zde příběhy mistrů od samého počátku šíření tohoto učení, okolo 8. století, až po ty, kteří již předávali tradici do horského Tibetu. Abhajadátta byl indickým učencem, který žil na konci jedenáctého a ve dvanáctém století. Shromáždil soubor poučných vyprávění o nejvýznamnějších osobnostech tantrického buddhismu, ale i hinduismu.

Jsou zde předkládány příklady mnoha způsobů jak přistupovat k praktikování posvátné dharmy, a to jak při běžných činnostech v každodenním životě, tak v odlehlých samotách a na hrůzyplných pohřebištích. Tito učitelé pocházeli ze všech společenských vrstev a kast. Byli mezi nimi králové obklopení nesmírným přepychem, ale i nejnuznější chudáci bez střechy nad hlavou. Rovněž se různil jejich přístup k nauce. Někteří z nich strávili většinu života studiem svaté dharmy, jiní byli naopak naprostí nevzdělanci. Na příkladech rozličných osudů praktikujících je také dobře zřetelný rozdíl mezi přístupem klasického buddhismu, nauky vozu súter a vozu tanter.

Celé buddhistické učení můžeme rozdělit na počáteční učení súter, neboli přímé ústní učení Buddhy Šakjamuniho. Sem patří učení malého vozu neboli hinajány i velkého vozu neboli mahajány. Přičemž hinajána předkládá jako cíl stav arhata, toho, jenž už není ovládán světskými žádostmi a osvobodil se od samsáry, zatímco pro mahajánu je cílem stav bódhisattvy neboli toho, kdo chce dosáhnout konečného osvobození pro blaho všech cítících bytostí. Na mahajánu pak navazuje učení vozu tanter, nebo také někdy tajných manter. To rovněž klade důraz na stezku bódhisattvů, ale používá velmi rozdílné metody praxe a liší se v konceptu doktrinálního učení, neboli v náhledu. Tantra samotná

se pak dále dělí na několik oddílů, jež se liší v náhledu, způsobu praxe i v praktickém jednání. Obecně je můžeme rozdělit na vyšší a nižší tantry, ale úplnější je rozdělení na šest oddílů, pokud se mezi tantrické také řadí nauka ‚Velké dokonalosti‘. Ve vnějších tantrách se klade důraz na zevní očistu a složité rituály, zatímco u vnitřních tanter je důležitější zacházení s vnitřní energií, kanály a čakrami. Ve většině příběhů mahásiddhů jsou jmenovány tantry náležející právě do oddílu vyšších tanter.

Například v příběhu velkého mistra Virupy můžeme pozorovat změnu v přístupu k buddhistické stezce: nejdříve byl buddhistickým mnichem dodržujícím přísné sliby, ale poté co pochopil pravý význam stavu osvícení, přestoupil na stezku potulného jogína, jenž překročil všechna omezení.

Důležité je, že tato kniha není jen pozoruhodný pozůstatek nějaké zapomenuté tradice minulosti, ale živým zdrojem poučení pro ty, kdo praktikují tantry v současnosti. Nepřerušená linie tohoto učení se uchovala v Tibetu. Rovněž díla mistrů, jejichž příběhy jsou zde vyličený, jsou součástí ústního předání, stále se vyučují a podle jejich výkladů se provádějí i duchovní praxe.

I v dnešním Tibetu se ještě můžeme setkat s potulnými jogíny, trávícími většinu života v odlehlých pustinách, nebo s praktikujícími provádějícími svoje obřady na pohřebištích za zpěvu, tance a trubení na lidskou stehenní kost. Nebo se skrytými jogíny, o kterých nikdo neví, že se vůbec věnují duchovní praxi, ale v okamžiku smrti se rozplynou v duhové světlo, což je známkou nejvyššího stavu uskutečnění.

I přesto, že jsou to velmi prosté příběhy ve formě lidového vyprávění, není zcela jednoduché pochopit jejich úplný obsah. Poučení v nich ovšem může najít nejen úplný začátečník, ale i pokročilý praktikující.

Konečně takřka hlavním sdělením této knihy je, že hledající člověk, toužící po svobodě osvícení, může jako stezku použít

rozjímání o svých vlastních negativních vlastnostech, jež v sobě vlastně skrývají jádro hlubokých pravd života. A že nás tyto negativní emoce a vášně, pokud rozpoznáme jejich pravou tvář, vlastně mohou dovést ke konečnému cíli, dokonce rychleji než odříkání a tvrdá askeze, a to ještě v tomto životě. Nezbytným předpokladem však je, že potkáme pravého duchovního učitele, který nám poskytne vedení.

A. N. 2013

VADŽRADHARA

*Vzdávám hold všem vznešeným učitelům,
všem buddhům tří časů
a všem mistrům linie předání, kteří dosáhli nebeské říše
dákiní.*

*A znamenitým přímým učitelům, již se osvobodili od strachu
a dosáhli nejvyšších siddhi.*

*Svým tělem, řečí a myslí se skláním k jejich nohám, jež jsou
jako čistý lotos.*

Zde je pravdivé vyličení životů osmdesáti čtyř mahásiddhů, Lujipy
a ostatních, osmdesáti mužů, kteří dosáhli poznání a obdrželi

siddhy, a čtyř žen, jež nabyly jasného porozumění a dosáhly osvobození.

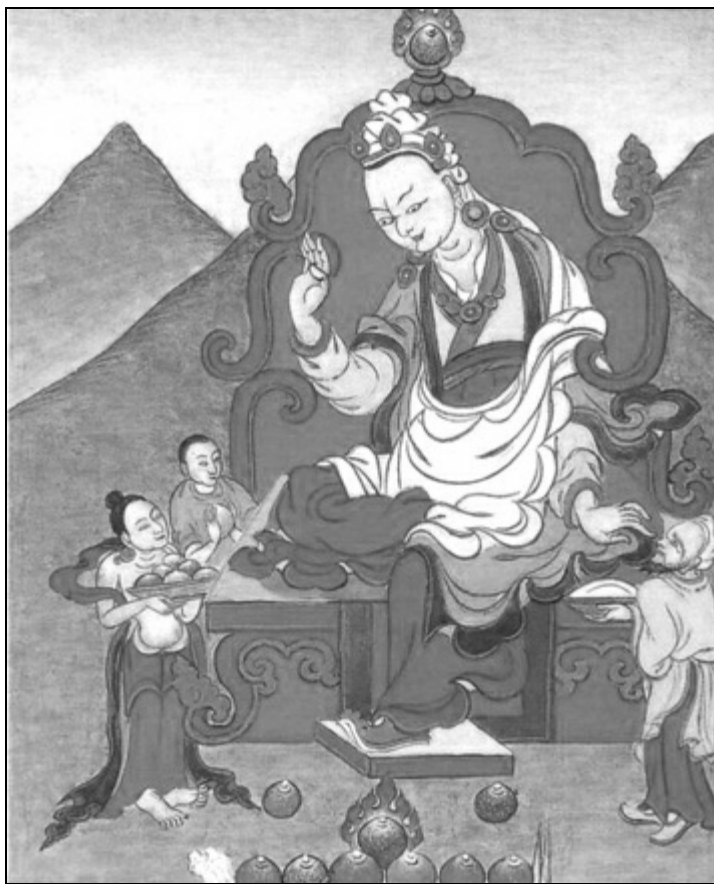
LUJIPA

Guru Lujipa [1] získal své jméno proto, že jedl rybí vnitřnosti. Toto je jeho příběh. Žil jednou král, bohatý jako Kubera, bůh bohatství. Neměl jen palác zdobený drahokamy, perlami, zlatem a stříbrem, ale také tři syny. Když král zemřel, požádali astrologa, aby určil, který ze synů se má ujmout kralování. Když astrolog dokončil své výpočty, prohlásil: „Získá-li království prostřední syn, bude říše pevná a lidé budou spokojeni.“ A tak dali království prostřednímu synovi.

Starší a mladší bratr ho spolu s poddanými korunovali za krále, i když si to on sám nepřál. Pokusil se z trůnu utéci, ale bratři a poddaní ho zadrželi a svázali zlatými řetězy. Princ musel své

strážce a věznitele uplatit zlatem a stříbrem. Oblékl si záplatované šaty, jednomu sluhovi zaplatil zlatem, aby ho doprovázel, a utekl do Ramanešvary, města krále Ramaly. Svůj hedvábný polštář tu vyměnil za jiný z hrubé látky, opustil královský příbytek a spal v popelu. Přesto na první pohled působil tak vznešeně, že mu každý dával jídlo a pití, takže nikdy netrpěl jejich nedostatkem. Princ navštívil Bodhgaju [2] , kde o něj pečovali dákiní a dávaly mu ponaučení, a pak odešel do královského sídla Saliputry [3] . Jedl, co mu kdo dal, a přebýval na pohřebišti. Jednoho dne cestou na tržiště vstoupil do krčmy. Když majitelka krčmy, která byla ve skutečnosti světskou dákiní, prince spatřila, pomyslela si: „Ten už očistil čtyři čakry, ale má ještě nečistotu velikosti hrachu, totiž názory svého dřívějšího společenského postavení.“ Do hliněné misky vložila zkažené jídlo a to mu podala. Když ho princ odhodil, dákiní se rozhněvala: „Jestli jsi nepřestal rozlišovat mezi dobrým a špatným jídlem, jak se ti může dostat Dharmy?“

Princ poznal, že rozdělování a rozlišování brání osvětlení, a tak se jich zřekl. Lovil z Gangy rybí vnitřnosti, jež rybáři odhodili, a jedl je po dvanáct let své praxe. Když ho při tom uviděla žena, která na trhu prodávala ryby, nazvala ho Lujipa, „Střevo staré ryby“. Od té doby byl všude známý jako Lujipa, a pod tímto jménem dosáhl siddhi. Další část jeho příběhu se dozvíme, až budeme vyprávět o Tengipovi a Dárikovi, který byl sluhou prostitutky.

LILAPA

V jižní Indii byl král, který sedával na lvím trůně. Předstoupil před něj jogín z jiné země a král mu řekl: „Když putuješ královstvím sem a tam, musíš hodně trpět.“ „Netrpím,“ prohlásil jogín. „Jsi to ty, kdo trpí.“ „Co to říkáš?“ zeptal se král. „Bojíš se, že ztratíš království, a strachuješ se, že tvoji poddaní mohou být nespokojení, proto trpíš. Já když skočím do ohně, neshořím. Když sním jed, nezemřu. Nebudu strádat stářím a smrtí, protože jsem dostal rady od alchymistů.“ Král mu uvěřil a řekl: „Nemohu putovat po království jako ty, ale mohl bych meditovat ve svých komnatách. Dal bys mi takové instrukce?“ Když to jogín uslyšel, předal mu iniciaci Hévadžry [4] a poučil o jednobodovém

samádhi [5] .

Král meditoval na svém lvím trůnu, na jemných polštářích z hedvábí, obklopen svojí ženou, ministry a rozličnou hudbou pro potěchu. Meditoval dokonce i v noci, ale pro svá smyslová potěšení byl známý jako Lilapa, „Hrající si muž“.

Dodržoval rady a bez ustání meditoval na prsten, který nosil na pravé ruce. Přitom si představoval božské zástupy Hévadžry. Spojil pak stupně rozvoje a dovršení a jeho dokonalé pochopení povstalo svojí vlastní silou [6] . Uskutečnil siddhi mahámudry [7] a dosáhl mnoha kvalit, jako je nejvyšší poznání.

Pokud spojíš dohromady guruovo učení, vlastní úsilí a vhodnou předchozí karmu, můžeš dosáhnout realizace, aniž se zřekneš dobrých věcí tohoto světa. Lilapa pomáhal nesčetnému množství cítících bytostí, až nakonec odešel do nebeské říše dákiní [8] .

VIRUPA

Virupa [9] se narodil na východě, v Tripuře, hlavním městě krále Devapály [10] . V jižní Indii byla vihára zvaná Somapuri [11] , „Město měsíce“, dharmový kruh s tisíci mnichů, jichž bylo jako vod oceánu. Virupa byl teprve novic, a tak požádal o iniciaci. Během dvanácti let dvakrát za sebou milionkrát odříkal mantru Vadžravarahi [12] , ale neobjevilo se mu ani jediné znamení siddhi, dokonce ani ve snu. Poklesl na mysli, roztrhl svůj růženec a hodil ho do záchodu. Večer, když jako obvykle vykonával svá uctívání, uvědomil si, že nemá růženec. Zjevila se mu dákiní, dala mu růženec do ruky a povzbudila ho: „Ó znamenitý aspirante, nezoufej, že se neprojeví mé požehnání. Prováděj praxi, při níž

se opouštějí všechna jména a představy.“

Toto místo přirozenosti mysli

je podstatou Vadžravaraḥi.

To platí jak pro tebe, tak i pro všechny ostatní.

Jsi šťastný jako nezkušené dítě.

Přirozenost mysli je klenot splňující všechna přání;

není podmíněna pojmovým rozlišováním.

Stačí jen znát tu nejlepší praxi.

Virupa potom praktikoval dvanáct let a obdržel siddhi. Jeho sloužící koupil maso a víno a donesl mu to, Virupa potom ve viháře zabil a snědl holuby. Všichni holubi zmizeli a mniši chtěli vědět: „Kdo z nás by mohl jíst holuby? Žádný mnich by přece takovou věc neudělal.“ Nahlíželi do všech mnišských cel a šli také k Virupově místnosti. Když se podívali oknem, uviděli ho, jak pije víno a jí holubí maso. Mniši se shromáždili a rozhodli se vyloučit Virupu z viháry. A tak Virupa obětoval mnišské roucho a žebráckou misku před obrazem Buddhy, vykonal poklony a odešel. Když odcházel, zeptal se ho jeden z mnichů: „Kam teď půjdeš?“ Virupa na to: „Vyloučili jste mne, tak proč se staráš?“ U viháry bylo rozlehlé jezero. Virupa natrhal lotosové květy plovoucí na hladině a obětoval je Buddhovi. Potom stoupl nohou na lotosový list na kraji jezera a přešel na druhý břeh. Ti, kdo byli v Somapuri, se hluboce káli, objímali Virupovi nohy, klaněli se mu a ptali se: „Ale proč jsi zabil všechny ty holuby?“ „Já je nezabil,“ řekl Virupa a poručil svému sluhovi, aby mu přinesl kusy holubích křídel. Mistr luskl prsty a peří se zase proměnilo v živé holuby, kteří vzlétli výš a létali lépe než předtím. Všichni to viděli. Virupa pak odložil mnišský hábit a vstoupil na stezku jogína.

Když Virupa dorazil na břeh Gangy, žebrol o jídlo a pití u bohyně řeky, ale nic mu nadala. Mistr se rozhněval, rozdělil vody a přešel na druhou stranu.

Ve městě Kanasati koupil Virupa od mladé hostinské víno a ona mu podala pohár a misku rýže, což ho velmi obšťastnilo. Dál jedl a pil. Na celé dva dny a dvě noci zastavil slunce a král překvapením zvolal: „Kdo je, že učinil takový zázrak?“ V odpověď se mu ve snu zjevila bohyně slunce: „Jogín mě zastavil, aby nemusel zaplatit dívce v krčmě.“ A tak král a jeho poddaní zaplatili útratu za víno, kterého vypil až milion pohárů, a Virupa zmizel.

Virupa potom zavítal do země, která se jmenuje Indra a je v kraji modlářů. Na jednom místě byla socha Šivy jako „Velkého pána“ Mahéšvary, vysoká osmdesát loktů. Obyvatelé Virupu vyzvali, aby před sochou vykonal poklony, ale on jim odpověděl: „V žádné tradici se starší bratr neklaní mladšímu.“ Král a ostatní mu řekli: „Jestli se nepokloníš, přijdeš o život.“ Ale mistr odpověděl: „Byl by hřích, kdybych se mu klaněl, nesehnu se.“ „Nechť tedy hřích dopadne na mne,“ řekl král.

Jakmile mistr spojil ruce a ukláněl se, Velká socha Šivy se rozlomila vejpůl. Hlas přicházející z nebe zvolal: „Přisahám, že ti budu naslouchat.“ Po přijetí přísahy se socha vrátila do původního stavu. Obětiny určené pro sochu Šivy dali lidé mistrovi, a byli obráceni na buddhismus. A říká se, že obětín dodnes nebylo.

Mistr odešel do Devikoty, kde se ze všech lidí staly čarodějnice [13] . Na toho, kdo zůstal na jejich zámku, seslaly kouzlo.

Když mistr na to místo dorazil, našel ve městě jídlo, ale nikde nemohl najít ubytování. Potkal se s jediným buddhistou, mladým bráhmánem, a ten mu řekl, že v celé zemi nezůstali žádní lidé, ze všech se stali čarodějové a čarodějnice, kteří všem velice škodí. Mistr a bráhmán došli do chrámu a tam mistr zůstal. Zasvětil zde pak bráhmanského chlapce a předal mu mantry.

Všichni čarodějové a čarodějnice se pak shromáždili a radili se spolu: „Co by se mělo obětovat? Jsou tu všechny druhy masa, jen lidské maso nemáme.“ Jedna z nich směle prohlásila: „Mám pro vás dvě oběti!“ „Přiveď je!“ křičeli ostatní. Když se je však

čarodějnice snažila přivést, nedokázala to, protože chlapcova síla byla velická. Pokoušela se o to znovu a znovu, ale neuspěla.

Pak čarodějnice uviděly Virupu, jak sedí na spadlém stromě. Popadly ho i se stromem a těšily se, jak si ho uvaří, jenže Virupa vypil všechno víno, které používají jako základ pro polévku. Vymyslely tedy jiný způsob jak ho zabít: všechny naráz vydaly syčivý zvuk. On se ale jen dvakrát hlasitě zasmál, a všechny čarodějnice padly do mdlob a zemřely.

Později zavázal Virupa všechny čarodějnice přísahou, že přijmou buddhistické útočiště a nebudou škodit nikomu, kdo v něj má důvěru, ani žádné živé bytosti. A tak směly vypít jen hrst krve z těla těch, kdo nepřijali útočiště a ani v mysli netoužili po osvícení. Těm, kdo svoji přísahu poruší, Virupův disk usekne hlavu a jakšové ze severu jim vypijí krev. Dodnes je na nebi vidět jako nebeské znamení podoba jeho disku i oněch jakšů. Zavázal čarodějnice přísahou a připojil je ke družině ochránců Dharmy. Znovu se vrátil do Devikoty. Na cestě mu Šiva a bohyně Uma stvořili přízračné město se čtyřmi sty padesáti tisíci obyvateli, a bohové třiceti tří nebes a všechny božské říše pro něj přinesli pokrmy jako obětiny. Virupa jim odpověděl:

*Jako novic a mnich v Somapuri
jsem s důvěrou zachovával Vinaje,
a potom skrze sílu vyvolanou minulou karmou
obdržel požehnání iniciace a instrukce.
Po dvanáct let jsem meditoval s představami
a nic se neprojevalo, dokonce ani ve snu,
má unavená mysl se rouhala, a já vyhodil svůj růženec.
Pak se mi zjevila dákiní a dala mi radu.
To mi dodalo síly
a já správně porozuměl vlastnostem samsáry.
Od té doby jsem praktikoval bez představ,*

*až i mniši věřili, že jsem se pomýlil.
Abych rozptýlil jejich klamné představy,
krácel jsem po vodě, aniž bych se potopil.
Obrátil jsem tok Gangy, a zatímco jsem se radoval,
použil jsem slunce jako zástavu.
Rozpoltil jsem modlu modloslužebníků, zlomil její pýchu,
a v Devikotě jsem podmanil čarodějnice.
Když Šiva uviděl moji mnohonásobnou sílu,
stvořil město, aby mi předložil obětiny.
I kdybych nekonal tyto zázračné skutky,
proč by si lidé měli přát praktikovat vnější dharmu s
objekty?*

Potom odešel do nebeské říše dákiní.

DOMBIPA

V království Magadha žil muž z královského rodu, který obdržel siddhi od Hévadžry. Zasvětil ho guru Virupa, a když se mu dostalo vysvětlení, uskutečnil i jejich pravý význam. A protože dbal o své věci, jako otec myslí na jediného syna, lidé nevěděli, že jejich král vstoupil do brány dharmy. Byl laskavé povahy, a tak všichni jednomyslně prohlašovali: „Král je vskutku zbožný člověk.“

Jednoho dne řekl král svému ministrovi: „Lidé v zemi trpí. Zloději a lupiči ničí majetek, a protože lidé mají málo zásluh, přibývá chudých a nuzných. Aby se země zbavila strachu a chudoby, zavěste na kmen stromu veliký buben. Kdykoli se někdo stane svědkem zločinu nebo uvidí chudobu, ať na buben udeří.“ Ministr

učinil, jak mu král řekl, a strach a chudoba byly zahánány až na konec země Magadha. Za čas přišla do hlavního města skupina zpěváků něná světskými myšlenkami a měla všechny charakteristické rysy *padmini*. Král řekl zpěvákovi: „Dal bys mi svoji dceru?“

Zpěvák odpověděl: „Vaše výsost je králem Magadhy, vládne nad osmi sty tisíci měst. Máš královské bohatství a nemusíš pracovat, aby ses uživil. My jsme z nízké kasty, kterou ostatní očerňují a opovrhují jí. Nehodí se, abys vznášel takovou žádost.“

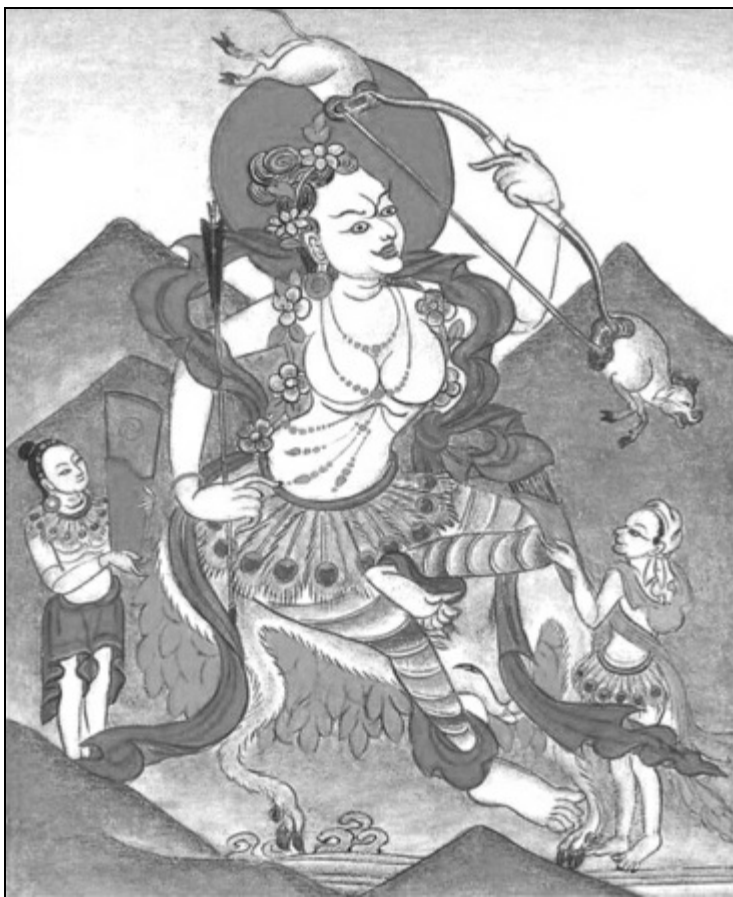
Král přesto své přání zopakoval, ale důraznějším způsobem, uchopil dívku a jejímu otci dal tolik zlata a drahokamů, kolik vážila. Dvanáct let lidé nevěděli, že byla jeho tantrickou partnerkou, ale pak to náhodou vešlo ve známost. Záhy o tom věděl v Magadhě každý. „Král má družku z nízké kasty.“ Král předal vládu synovi a se svou milenkou z nízké kasty odešel do lesa. Tam po dvanáct let praktikoval.

V zemi ale postupně ubývalo blahobytu, až nakonec králův syn a jeho lidé nebyli schopni zemi dál udržet. Obyvatelé se shromáždili a uradili se, že vyhledají dřívějšího krále a znovu ho pověří kralováním.

Poselstvo odešlo do lesa, kde král přebýval. Našli ho sedět u paty stromu, jeho žena právě odešla pro vodu. Viděli, jak si stoupla na list lotosu na hladině jezera, a aniž by se namočila, nabrala vodu z hloubky patnácti sáhů, a tu pak donesla králi. Velmi je to ohromilo. Vrátili se domů a všem vyprávěli, co viděli. Lidé pak králi poslali pozvání, kterým ho vyzývali, aby se znovu chopil trůnu.

Král a jeho partnerka přijeli z lesa na mladé tygřici a jako bič přitom používali jedovatého hada. Lidé byli udiveni a říkali: „Budeš-li vládnout zemi, jistě se všemu bude dařit. Převezmeš zase království?“ Král ale odpověděl: „Jsem z nízké kasty, je vůbec vhodné, abych převzal království? Ovšem po smrti už na dobré

nebo špatné kastě nezáleží. Spalte nás v ohni, a když se z něj znovu zrodíme, udělám, oč mě žádáte.“ A tak oba, krále i jeho partnerku, spálili na ohni ze santálového dřeva, a protože dřeva bylo dost, plál oheň po sedm dní. Uprostřed ohně na okamžik zahlédli pár, který se proměnil v Hévadžru a jeho partnerku, a ti zářili jako rosa. Když to lidé v Magadhě uviděli, uvěřili a král se stal známý jako mistr Dombipa, „Ten z nízké kasty Dombiů“. Král pak řekl všem ministrům a poddaným: „Dokážete-li učinit to, co jsem vykonal já, budu vám vládnout. Jestli to ale nedokážete, nebudu vaším králem.“ Lidé byli velice překvapeni a ptali se: „Jak bychom mohli udělat to, co jsi vykonal ty?“ Na to král odpověděl: „V tomto království je málo prospěšných věcí a mnoho chybných, proto budu raději vládnout království dharmy.“ A kvůli cítícím bytostem odešel do nebeské říše dákiní.

ŠAVARIPA

Na hoře nazývané Vikrama v pohoří Manda žil lovec jménem Šavaripa, který ublížil mnoha živým bytostem tím, že zabíjel zvířata a jedl jejich maso. To byl způsob, jak se staral o své živobytí. Když lovec uviděl Avalokitešvara [14], byl naplněn soucitem. Aby ho obrátil, proměnil se v podobného lovce, jakým byl Šavaripa, a odešel do míst, kde se zdržoval. Lovec se ho zeptal: „Kdo jsi?“

„Já jsem také *šavari*,“ odpověděl Avalokitešvara. „A odkud jsi přišel?“ zeptal se Šavaripa. „Zdaleka,“ zněla odpověď. „Máš jen jeden šíp. Kolik jelenů můžeš zastřelit jediným šípem?“ „Dokážu jím zastřelit tři sta jelenů,“ pronesl bódhisattva. Na to zvolal

Šavaripa: „To bych rád viděl!“

Aby to Šavaripovi předvedl, přivedl ho dalšího dne na velikou pláň a ukázal mu pět set jelenů, které vytvořil svou čarovnou mocí. Jak je Šavaripa uviděl, zeptal se: „Kolik jich svým šípem střelíš?“ „Skolím všech pět set,“ zněla odpověď. Ale Šavaripa řekl posměšně: „Čtyři sta jich ušetří. Stačí, když zastřelíš sto jelenů.“ Avalokitešvara vyslal střelu a jediným šípem skolil sto jelenů. Zeptal se pak Šavaripy, zda by jednoho z mrtvých jelenů mohl oživit, ale když ho Šavaripa nedokázal zvednout, lovecká pýcha byla zlomena. Pak se vrátili domů a Šavaripa žádal bódhisattvu: „Nauč mě střílet šípem, jako je tento.“ Bódhisattva mu odpověděl: „Pro takovou nauku se musíš na měsíc zřici masa.“ A tak se Šavaripa zřekl svého zvyku ubližovat cítícím bytostem a zabíjet je. Ztělesněný bódhisattva se po sedmi dnech vrátil a zeptal se Šavaripy: „Co jsi jedl?“ „Jedli jsme s mou ženou ovoce,“ odpověděl. Ztělesněný pak dal ponaučení: „Medituj o laskavosti a soucítění se všemi živými bytostmi.“

Po měsíci se bódhisattva zase vrátil. Šavaripa řekl: „Teď mě nauč dharmu, jak nechat jelena uniknout.“ Ztělesněný vytvořil mandalu, okolo rozprostřel květiny a řekl Šavaripovi a jeho ženě, ať se podívají do mandaly a řeknou, co tam vidí. Pohlédli do mandaly a uviděli devět velkých pekel a sebe, jak v nich hoří. Byli poděšeni, těžce dýchali, třásli se hrůzou a nemohli mluvit.

Ztělesněný bódhisattva se jich znovu zeptal, co vidí, a Šavaripa konečně odpověděl: „Vidím lidi, kteří jsou nám podobní, jak hoří v pekle.“ „Nebojíte se, že byste se tam zrodili?“ zeptal se bódhisattva. „Máme z toho vážně strach,“ odpověděli. „Je nějaká možnost, jak bychom mohli být uchráněni od takového osudu?“ „Jestli je taková metoda, přejete si ji následovat?“ „Přejeme,“ odpověděli. A tak bódhisattva Šavaripovi a jeho ženě vyložil dharmu.

„Jestliže vezmete život, vytvoříte různé druhy karmy. Znovuzrodíte

se v pekle. Zabíjení probouzí sklony k dalšímu braní života, a to má za následek i zkrácení vašeho života. Vnější odrazem toho všeho je, že budete velmi nevzhlední.“

„Když se ale zdržíte odnímání života, můžete snadno dosáhnout osvícení. Není-li ve vás touha zabíjet, přirozeným důsledkem bude váš dlouhý život. Vnější odrazem toho všeho bude, že se zrodíte jako lidé nesmírně půvabného vzhledu.“

Vyložil jim nežádoucí následky deseti nectných činů [15] a prospěch z deseti ctností. A tak Šavaripa, nyní znechucený ze samsáry, získal pevnou a nekolísající důvěru v dharmu. Avalokitešvara jim udělil další instrukce a vrátil se na horu Dodanti.

Po dvanáct let Šavaripa bez vžitých představ meditoval na velké soucítění, až obdržel nejvyšší siddhi mahámudry. Pak z nejvyšších stavů velkého soucítění vystoupil a stanul před svatým Avalokitešvarou. Svatý ocenil Šavaripovy vlastnosti: „Ó synu z dobrého rodu, jednostranná nirvána, která je jako stepní požár, co se hned přežene, není nejlepší způsob. Měl bys zůstat na tomto světě a být prospěšný nekonečnému množství cítících bytostí.“

A tak se Šavaripa vrátil do své země a zůstal tam. Nazývá se Šrí Šavari. A protože se oblékal do pavích per, říká se mu také „Tkadlec pavích křídel“, a protože nepřetržitě přebýval v horách, má jméno „Poustevník sídlící v horách“. To jsou tři jména, pod kterými je znám. Učil šťastné lidi pomocí písní a symbolů, a zůstane na kontinentu Džambudvípa [16] ve svém těle až do příchodu budoucího Buddhy Maitreji.

SARAHHA

Saraha [17] , „Střelec šípů“, syn dákiní, se narodil jako bráhman na východě Indie ve městě Roli, ve čtvrti nazývané Radžní. Přestože byl bráhman, měl hlubokou důvěru v dharmu a v Buddhu, a jelikož naslouchal dharmě od bezpočtu mistrů, měl důvěru v tantrické učení. Během dne uplatňoval hinduistický systém, a v noci systém buddhistický. Pil také víno [18] .

Jenže nastal okamžik, kdy se to dozvěděli bráhmani a pokusili se ho zbavit. Šli za králem Ratnapálou a řekli mu: „Jsi král, zdá se ti správné dopustit, aby bylo ve tvé zemi praktikováno tak hanebné náboženství? I když je Saraha vůdcem patnácti tisíc usedlíků v Roli, tím že pije víno, sám sebe v kastě snížil, proto by měl být

vyobcován.“

Král nechtěl vyhnat někoho, kdo je vůdcem patnácti tisíc usedlíků. Šel tedy za Sarahou a řekl: „Jsi bráhman, nehodí se, abys pil víno.“ Ale Saraha odpověděl: „Nepiju víno. Shromáždí všechny muže a místní bráhmany, složím o tom přísahu.“ Když se shromáždili, Saraha pronesl: „Jestli jsem pil víno, ať má ruka vzplane. A jestli jsem ho nepil, ať nevzplane.“ Nato ponořil ruku do vroucího oleje, a ruka nehořela. „Vskutku, nepil víno,“ řekl král. Ale bráhmani stále tvrdili: „Ale on opravdu víno pil.“

Saraha tedy zopakoval, co řekl předtím. Vypil roztavenou měď a nespálil se. „Přece pije,“ prohlásili bráhmani. Saraha potom řekl: „Kdo vstoupí do vody a potopí se, ten pil. Když se nepotopí, nepil.“ A tak on a jiný bráhman vstoupili do vody. Saraha se nepotopil, ale ten druhý ano, takže konečně souhlasili: „Saraha nepije.“

Podobně Sarahu vážili na váze. „Kdokoliv je těžší, ten nepil,“ prohlásil. Zatížilil váhy třemi železnými závažími, každým o váze člověka, ale Saraha byl stále těžší než závaží. Byl dokonce těžší než šest závaží. Konečně král řekl: „Má-li někdo sílu jako takovéhle poháry vína, ať si klidně pije.“

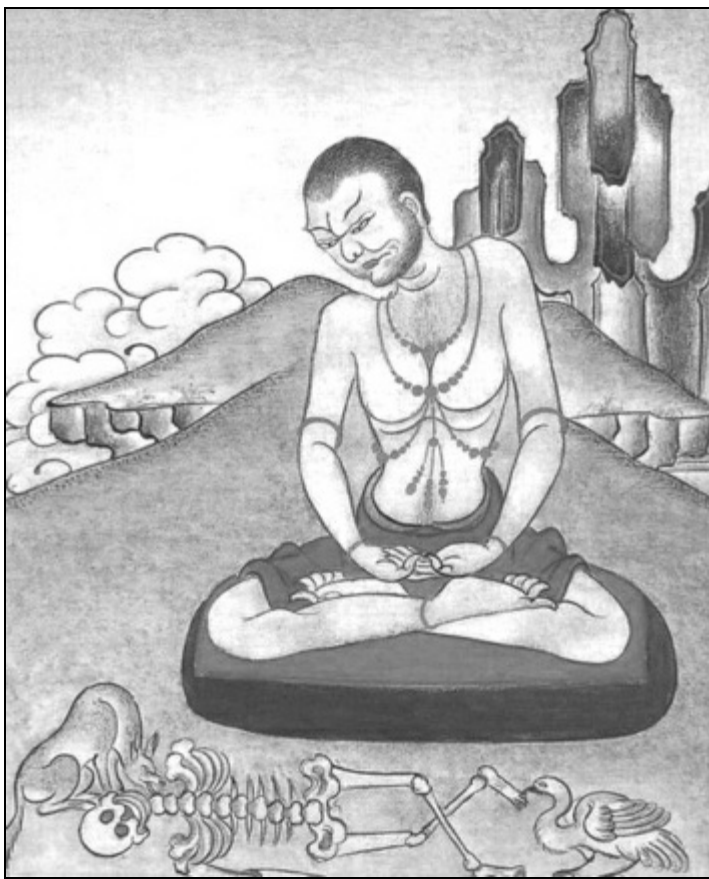
Král a bráhmani se Sarahovi poklonili a prosili ho o instrukce. Saraha potom zazpíval králi, královně a všem poddaným tři cykly svých Doha [19] . Všichni bráhmani se vzdali své tradice a stali se buddhisty. Král i celá jeho družina dosáhli siddhi.

Saraha se oženil s patnáctiletou dívkou, opustil domov a odešel do cizí země. Usadil se na osamoceném místě, kde praktikoval dharmu, a dívka zatím chodila žebrat o jídlo. Jednoho dne ji požádal, aby mu připravila ředkvičky. Smíchala ředkvičky s jogurtem a přinesla mu je, ale on seděl v meditaci, a tak odešla, aniž by ho vyrušila.

Saraha zůstal v meditaci bez přerušení dvanáct let. Když konečně vstal, zeptal se: „Kde mám ředkvičky?“ Dívka, jež mu sloužila, odpověděla: „Jak bych je mohla uchovat? Dvanáct let jsi nevstal

meditačního vytržení. Teď na jaře ředkvičky nerostou.“ Saraha dívka řekl: „Půjdu meditovat do hor.“ Dívka však namítla: „Tělesná samota ještě neznamená skutečné osamocení. Nejlepší osamocení je mysl vzdálená od jmen a pojmů. Meditoval jsi dvanáct let, a dosud jsi nezahnal představu ředkviček. Co dobrého by vzešlo z toho, kdybys odešel do hor?“ Saraha si pomyslel: „Má pravdu.“ A tak zanechal všechna jména a pojmy.

Skrze přímé zakoušení esenciálního významu obdržel nejvyšší siddhi mahámudry a podporoval úsilí živoucích bytostí. Společně se svou ženou vstoupil do nebeské říše dákiní.

KANKARIPA

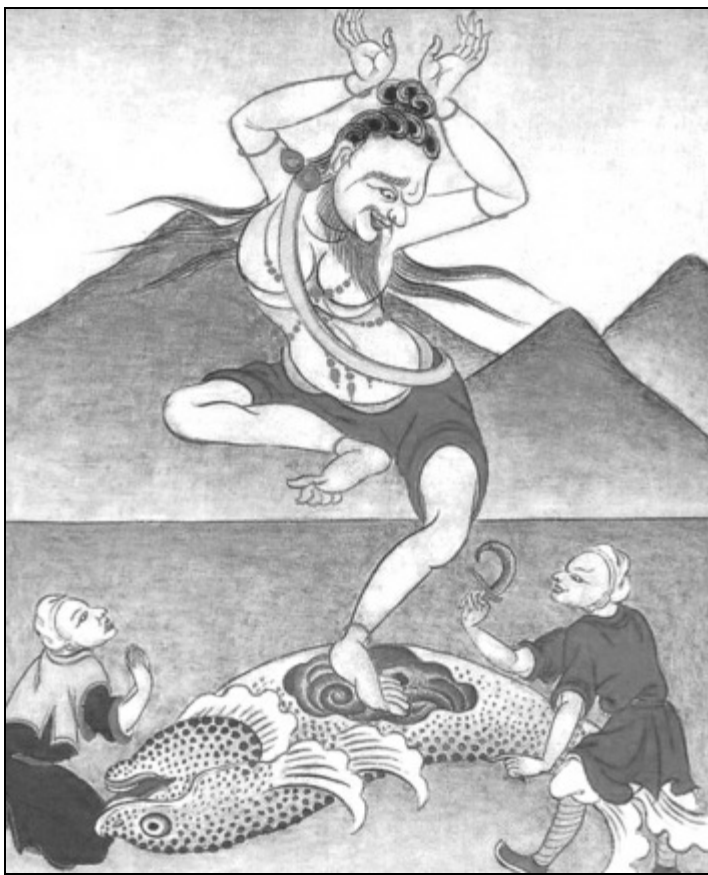
Jednou žil v Maghahuře hospodář a ten se oženil se ženou ze stejné kasty. Zakoušel chuť spokojeného domova, staral se pouze o věci tohoto světa a svoji mysl ani malounko nezaměřil ke ctnostem, které vedou na stezku k osvobození. Až karma jeho ženy dozrála a ona zemřela. Odnesl její tělo na pohřebiště, ale nedokázal je opustit. Zůstával u něj a naříkal. Přistoupil k němu jogín, který dosáhl pravého poznání, a zeptal se: „Kdo jsi a co děláš tady na pohřebišti?“ Hospodář odpověděl: „Ach jogíne, nevidíš, jak mi je? Jsem jako slepec, kterému vydloubli oči. S mou ženou odešlo všechno mé štěstí. Je na světě někdo bědnější než já?“ Na to jogín hospodáři odpověděl: „Konec zrození je smrt. Konec sloučení je

oddělení. Všechny složené věci jsou pomíjivé. Každý, kdo žije v samsáře, trpí, proto se netrap nad bolestnou podstatou světa. Čeho dosáhneš, když budeš strážit mrtvolu, vždyť je jako hromada hlíny. Se svým utrpením můžeš skoncovat jedině pomocí dharmy.“

„Jestli existuje metoda, která mě osvobodí od bídy zrození a smrti ve světě, prosím tě, předej mi ji,“ řekl hospodář. V odpověď jogín řekl: „Mám guruovy instrukce, které přinášejí osvobození.“ „O ty tě tedy žádám,“ řekl hospodář. Jogín pak přikročil k zasvěcení a předal mu instrukce o podstatě nejáství.

Hospodář se potom zeptal: „Jak bych měl meditovat?“ Jogín odpověděl: „Aby ses zbavil myšlenky na mrtvou manželku, rozjíměj o své ženě zbavené já jako o nedualitě prázdnoty a blaženosti.“ Pak hospodáře usadil k meditaci.

Za šest let hospodář postupně rozpustil obvyklou představu své ženy v prázdnotě a blaženosti. Očistil poskvrněnou mysl a zakoušel vnitřní zkušenost čistého světla velké radosti. Pročistil jed otupělosti a probudil se z nevědomosti. Odstranil svoje chyby a klamné představy, poznal nepochybnou pravdu a získal siddhi. Ve všech končinách země se proslavil jako jogín Kankaripa, a když vyložil dharmu mnoha lidem ve své zemi Maghahuře, odešel v tomto skutečném těle do nebeské říše dákiní.

MINAPA

Minapovou [20] zemí byla východní Indie a jeho kastou byla kasta rybářů. Guruem mu byl Mahadéva [21] , a siddhi, kterých dosáhl, byly světské siddhi. V oceánu nazývaném Ita v Kámarúpě [22] každý den lovíli rybáři, kteří pak svůj úlovek prodávali na trhu. Jednoho dne si jistý rybář zpevňoval udici bavlněnou nití, a když na ni nalíčil maso, hodil ji do vody. Zachytila se na ni ohromná ryba, škubala sebou a tahala, až rybáře stáhla do vody. Spolkla ho, ale protože působila jeho dobrá karma, rybář nezahynul.

V té době se bohyně Uma ptala Mahadévy na Dharmu. Mahadéva jí řekl: „Svou Dharmu nemohu sdělit jen tak někomu. Je tajná,

půjdeme do domu zbudovaného na dně oceánu.“ Jak řekl, tak se stalo. Ocitli se v příbytku pod hladinou oceánu a Mahadéva bohyni Umě vložil dharmu.

V tom čase proplouvala pod domem ryba, která spolkla rybáře. Při výkladu dharmy upadla Uma do spánku, a když se jí Mahadéva zeptal, jestli porozuměla, odpověděl místo ní rybář: „Rozumím.“ A tak rybář uslyšel výklad dharmy.

Když se bohyně probudila ze spánku, žádala o nauku. Mahadéva jí na to řekl: „Vždyť už jsem ji vyslovil.“ Bohyně pak odpověděla: „Já to slyšela jen asi doprostřed. Pak mě přemohl spánek a už jsem neslyšela nic.“ „Kdo mi tedy odpověděl ‚Rozumím‘?“ „Já to neřekla,“ prohlásila bohyně.

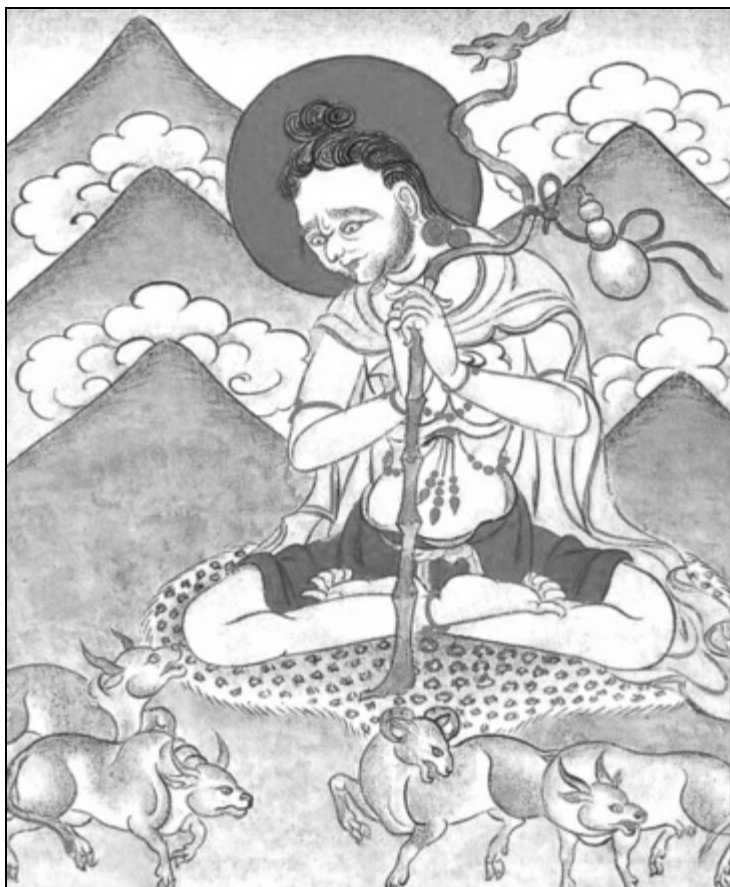
Mahadéva se podíval svým nadpřirozeným zrakem a uviděl, že tím, kdo vyslechl dharmu, byl člověk v břiše ryby, která proplula pod domem. A protože se rybář stal jeho žákem, Mahadéva si pomyslel: „Když se rybář stal mým žákem, mám teď vůči němu závazek.“ Poskytl rybáři zasvěcení a on v břiše ryby dvanáct let meditoval.

V tom čase jiný rybář v zemi Šritati rybu chytil a vynesl ji na břeh. Pomyslel si: „Jak je těžká! Ta musí mít v břiše zlato, stříbro a spoustu dalších drahocenných věcí.“ Ale jak jí rozřízl břicho, objevil se člověk. Když se ho vyptávali, řekl, že byl za krále toho a toho rybářem. „Ryba mě spolkla a odnesla.“ Když lidé spočítali roky a došli k číslu dvanáct, velice je to udivilo. Rybář se pak stal známý jako jogín Minapa. Každým obdarováván, obtancoval Minapa celou zemi, ale jeho nohy se nikdy neotiskly do země. Jen jednou, když tancoval na kameni, do něj jeho noha pronikla, jako by to bylo bláto. Všichni byli ohromeni. Minapa zůstal stát a z kamene zazpíval:

*Ted' jsem osvobozen od své minulé karmy,
nyní se držím dharmy.*

*Na této stezce povstanou znamenité kvality,
je vskutku drahocenná, moje vlastní mysl!*

Tak zpíval po pět set let pro blaho všech živých bytostí. Měl jméno Minapa a Vadžrapada, a třetí jméno Acinta, „Neobsáhnutelný myšlením“. Když dosáhl všech světských sil siddhi, postupoval na stezce a nakonec odešel do nebeské říše dákiní.

GORAKŠA

V jedné zemi ve východní Indii žil král jménem Devapála, a ten měl jediného syna. Když bylo princovi dvanáct let, matka mu onemocněla a ocitla se blízko smrti. Než zemřela, svěřila synovi svou poslední vůli: „Všechno štěstí a neštěstí živoucích bytostí pramení ze ctnostných a nectnostných činů. I kdyby ses ocitl v nebezpečí života, nikdy nedělej nic špatného.“ Nato zemřela. Všichni obyvatelé země králi radili, aby si vzal královnu z jiného kraje, a tak to udělal. Když se oženil, odešel na čas do lesa, aby zaplašil smutek. Královna vystoupala do věže paláce a rozhlížela se. Zahlédla mladého prince a probudila se v ní žádost. Poslala mu zprávu: „Prosím, přijď ke mně.“ Avšak princ to odmítl.

Královna se cítila ponížena a napadlo ji: „On mnou opovrhne.“ I zahořkla vůči princovi víc než ke svému nepříteli. Často si pomyslela: „Musím najít způsob jak ho zničit.“ Řekla svým přívržencům, aby ho zabili, ale ti odporovali: „Nebylo by správné zavraždit prince, syna krále, svatou osobu.“

Když ji odmítli, spáchala královna hanebný podvod: pořezala se po celém těle, až jí tekla krev, a pak se nahá položila na své lůžko. Král se vrátil a ptal se: „Jaké strašlivé neštěstí tě to potkalo?“ „Syn vaší výsosti mne zneuctil po způsobu mužů,“ odpověděla: „a pak mě takto poznamenal.“ Král jí na to v hněvu slíbil: „Jestli se ti stalo, co říkáš, musí princ zemřít.“ A vydal nařízení dvěma katům: „Odveďte prince do hlubokého lesa a usekněte mu ruce a nohy.“

Katové si pomysleli: „Není správné zabít prince. Zachráníme ho – zabijeme některého z našich synů.“ Svůj plán předložili princovi: „Neodvažujeme se vaši výsost zavraždit, zabijeme raději jednoho z našich synů.“ Princ to však odmítl: „To rozhodně není správné. Zabijte mě. Má matka mi před smrtí dala radu: „Nedělej nic zlého, ani pro záchranu svého těla nebo života. Vyplňte nařízení mého otce.“ A tak kati posadili prince u paty stromu, usekli mu ruce a nohy a vrátili se domů.

V té době byl v zemi jogín nazývaný Ačinta, který prince zasvětil a předal mu instrukce. Jogín šel za pastevci, kteří pracovali nedaleko od místa, kde byl princ, a řekl jim: „U paty stromu, nad nímž krouží dva supi, leží člověk s useknutými údý. Kdo za ním půjde?“ Malý hoch, syn prodavače vykuřovadel, řekl: „Rád to udělám, ale až budu plnit tvůj úkol, ty zas musíš místo mne dělat můj.“

Svěřil jogínovi dobytek, který hlídal, a podle toho, kde kroužili supi, našel strom. Když uviděl u jeho kořenů muže, vrátil se k jogínovi a řekl: „Je to jak říkáš.“

Jogín se pasáčka zeptal: „Co máš k jídlu a pití?“ Chlapec odpověděl: „Zůstávám u svého mistra pastevce, a ten mi dává dost jídla i pití. Polovinu mohu odnést tomu muži.“ „Dobře,“ řekl